

PROTOCOL DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA SOBRE L'ÚS DE MATERIALS SUSCEPTIBLES DE PROTECCIÓ PER LES NORMES SOBRE PROPIETAT INTEL·LECTUAL EN ENTORNS DIGITALS

El nou marc normatiu en matèria de propietat intel·lectual (Llei 21/2014, de 4 de novembre, per la qual es modifiquen el text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat per Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil) comporta una presa de consciència per part de la societat sobre la seua importància. La Universitat de València, amb l'objectiu de fer compatible el respecte a la propietat intel·lectual amb la difusió del coneixement i l'avanç de la ciència, va constituir un grup de treball sobre la propietat intel·lectual integrat per tots els serveis de la institució relacionats amb aquesta matèria, així com per investigadors i investigadores que han desenvolupat la seua activitat en aquest àmbit.

El primer acord d'aquest grup de treball, aconseguit el 3 de novembre de 2015, va consistir a informar a la comunitat universitària d'aquest nou marc regulador, i també fer extensiu un conjunt de bones pràctiques.

Aquest protocol sobre l'ús de materials susceptibles de protecció per les normes vigents en l'àmbit de la propietat intel·lectual, aprovat pel Consell de Govern de la Universitat de València reunit en sessió ordinària el XXXX de XXXX de 2016, ha estat elaborat pel grup de treball sobre propietat intel·lectual de la Universitat i recull els acords adoptats en el marc de la Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles (CRUE) per part del Sistema Universitari Español, així com els acords aconseguits amb aquelles entitats de gestió col·lectiva dels drets d'autor relacionades amb l'activitat universitària.

1. Objecte i àmbit

Mitjançant aquest protocol, la Universitat de València informa sobre les condicions d'aplicació de la Llei de propietat intel·lectual (d'ara endavant, TRLPI), en l'àmbit de les activitats del personal docent i investigador i, si s'escau, del personal d'administració i serveis.

Les condicions definides en aquesta circular s'apliquen:

- a) A l'entorn d'Aula Virtual.
- b) A les pàgines web oficials.
- c) Als materials multimèdia allotjats en recursos propis (MMedia, Roderic) o en recursos aliens, quan es tracte de comptes institucionals, com YouTube, Flickr, Instagram o xarxes socials equivalents
- d) A la resta de materials en format electrònic susceptibles de ser protegits per la legislació de propietat intel·lectual, ja siga el seu origen electrònic o imprès.

La Universitat de València no assumeix cap responsabilitat per l'ús de qualsevol material susceptible de generar drets de propietat intel·lectual en espais o recursos diferents als que ací

són referits. En aquest sentit, s'ha d'entendre prohibit compartir aquests materials en les pàgines personals allotjades en els servidors propietat de la Universitat de València, tret que es tracte d'obres sobre les quals es dispose dels drets o d'autorització per a la seua publicació.

La Universitat de València pot traslladar l'exigència de responsabilitat a aquelles persones que infringuen els drets de propietat intel·lectual.

2. Materials objecte de protecció

De conformitat amb la normativa vigent, és objecte de protecció qualsevol obra literària, artística o científica, en qualsevol format que permeta divulgar-la i compartir-la. A títol d'exemple es poden citar:

Escrits	Audiovisuals	Altres
<ul style="list-style-type: none">• Llibres• Capítols de llibres	<ul style="list-style-type: none">• Pel·lícules	<ul style="list-style-type: none">• Projectes, plànols, maquetes, dissenys gràfics
<ul style="list-style-type: none">• Textos de conferències i anotacions• Revistes• Articles de revista• Textos literaris (novel·la, poesia, teatre, guions, etc.)• Traduccions i adaptacions	<ul style="list-style-type: none">• Programes de TV• Programes de ràdio• Obres teatrals• Peces musicals/partitures• Arranjaments musicals	<ul style="list-style-type: none">• Gràfics• Mapes• Dissenys
<ul style="list-style-type: none">• Revisions, actualitzacions i anotacions• Compendis, resums i extractes	<ul style="list-style-type: none">• Reproduccions d'obres d'art• Tebeos, còmics, historietes gràfiques• Material fotogràfic	<ul style="list-style-type: none">• Executables que instal·len programes d'ordinador• Bases de dades• Cursos en línia oberts (MOOCS)
<ul style="list-style-type: none">• Qualsevol transformacions d'una obra literària, artística o científica		

3. Material que es pot utilitzar sense autorització de la Universitat de València

Com a conseqüència de l'entrada en vigor de l'última reforma de la Llei de propietat intel·lectual, s'han aconseguit, juntament amb de les universitats espanyoles i coordinadament a través de CRUE, acords amb entitats de gestió col·lectiva dels drets d'autor relacionades amb la universitària.

De conformitat amb aquests acords, la Universitat de València ha signat contractes amb les entitats de gestió de drets CEDRO i VEGAP. D'aquests acords es deriva que els membres de la comunitat universitària puguem, sense prèvia autorització de la Universitat de València, difondre aquells materials protegits per la normativa de propietat intel·lectual, sempre que aquesta es limite a un capítol d'un llibre, article o revista, o extensió equivalent respecte d'una publicació assimilada, o extensió assimilable al 10 per cent del total de l'obra.

Al costat d'això, no cal sol·licitar autorització a la Universitat de València per utilitzar aquells materials que no requerisquen una llicència concreta de l'autor o l'autora o de l'editorial, o quan aquesta llicència ja s'haja obtingut mitjançant la subscripció institucional. A títol enunciatiu, aquests materials són els següents:

- Les creacions pròpies (com ara les anotacions o les presentacions), si els seus drets d'explotació nos s'han concedit a un tercer. Si els drets d'explotació d'aquestes creacions s'han cedit, se'n pot fer ús amb autorització prèvia del titular dels drets. En aquest cas, és aconsellable incloure en l'obra alguna referència relativa als permisos que es concedeixen a terceres persones (com serien els i les estudiants), tot indicant el context i els usos autoritzats. Així, per exemple:

“© Nom de l'autor o autora. Universitat de València.

Obra publicada per a ús exclusiu dels i les estudiants matriculats en l'assignatura _____, grup ____, curs 2015-2016.

Qualsevol altre ús requereix l'autorització per escrit de l'autor o autora.”

- Les obres de domini públic (art. 26 TRLPI) pertanyents a autors o autores morts o declarats morts fa més de 70 anys. En cas d'obres col·lectives s'ha de tenir en compte la mort de l'últim autor o autora. No es consideren entre aquestes aquelles obres reeditades que incloguen comentaris de l'editorial.
- Les disposicions legals o reglamentàries i els seus corresponents projectes, les resolucions dels òrgans jurisdiccionals i els actes, acords, deliberacions i dictàmens dels organismes públics, així com les traduccions oficials de tots els textos anteriors (art. 13 TRLPI), sempre que s'obtinguen de fonts oficials.
- Els enllaços als recursos electrònics subscrits per la Universitat de València (això és, revistes electròniques, llibres electrònics, bases de dades, etc.).
- El contingut recollit en repositoris d'“accés obert”, sempre que es faça dins dels límits que en cada cas s'establisca en la llicència respectiva (com, per exemple, RODERIC).
- El contingut publicat sota llicències “copyleft” (com ara *Creative Commons* o altres de semblants) sempre que es respecten les condicions que establisca cada tipus de llicència.
- Les recopilacions periòdiques efectuades en forma de ressenyes o revista de premsa, sempre que aquest ús es limite a entorns tancats d'aula virtual.
- Els petits fragments d'obres i d'obres aïllades de caràcter plàstic o fotogràfic figuratiu, quan, no concorrent-hi una finalitat comercial, es complisquen simultàniament les condicions següents:
 - a) Que aquests actes es facen únicament per a la il·lustració d'activitats educatives, o amb finalitats de recerca científica.
 - b) Que es tracte d'obres ja divulgades.
 - c) Que les obres no tinguen la condició de llibre de text, manual universitari o publicació assimilada¹. No obstant això, sí que es poden reproduir petits fragments² d'un llibre de text o manual universitari:

¹ A aquest efecte, s'entén per llibre de text, manual universitari o publicació assimilada qualsevol publicació, impresa o susceptible de ser-ho, editada amb la finalitat de ser utilitzada com a recurs o

c.1 Per part del professorat, en el marc de la seua explicació (ja siga en ensenyament presencial o ensenyament a distància), sempre que aquest done les indicacions pertinents per obtenir l'obra legalment, però no done accés directe a l'obra.

c.2 Per part del personal investigador col·laborador, amb la finalitat exclusiva de recerca, i en el marc específic de projectes de recerca, sempre que siga necessari per a aquest projecte.

d) Que s'inclouen el nom de l'autor o autora i la font, excepte en els casos en què siga impossible.

i) Que no es tracte en cap cas de partitures musicals, obres d'un sol ús, compilacions o agrupacions de fragments d'obres.

4. Materials que no es poden utilitzar, excepte amb autorització expressa de la Universitat de València

Excepte en el cas d'obres sobre les quals es dispose dels drets, o es tinga autorització, s'ha de sol·licitar a la Universitat de València autorització per als següents usos d'aquells materials que requerisquen una llicència concreta de l'autor o l'autora, o de l'editorial:

- a) La reproducció literal o l'escaneig d'obres protegides per la Llei de propietat intel·lectual.
- b) La còpia i distribució de partitures musicals, obres d'un sol ús, compilacions o agrupacions de fragments d'obres o documents protegits per la Llei de propietat intel·lectual.

En cas de necessitar fer ús de tals materials, cal dirigir-se al Servei de Biblioteques i Documentació mitjançant l'aplicació "[La biblioteca respon](#)". En aquests casos, la Universitat de València sol·licitarà una llicència concreta, que portarà aparellada una remuneració a l'autor o l'autora o a l'editorial. Aquesta sol·licitud requereix l'autorització prèvia del director o directora de departament o institut de recerca, ja que les despeses generades per la llicència han de ser cobertes per aquest departament o institut.

5. Difusió³ de continguts

5.1 Abans de publicar, la persona responsable d'aquesta decisió ha de verificar:

- a) Que es tracta d'un material lliure de drets de propietat intel·lectual i que el dret d'explotació de l'obra no ha estat cedit en exclusivitat. En cas de sorgir dubtes sobre

material del professorat o l'alumnat de l'educació reglada per facilitar el procés de l'ensenyament o aprenentatge.

² A aquest efecte, s'entén per petit fragment d'una obra un extracte o porció quantitativament poc rellevant sobre el conjunt d'aquella.

³ En aquest cas, cal entendre "difusió" com a "publicació" o "posada a disposició".

aquesta qüestió, es pot verificar a través del Servei de Biblioteques i Documentació mitjançant l'aplicació "[La biblioteca respon](#)".

- b) La política de l'editorial abans de difondre un treball propi, prèviament publicat. Per fer-ho, es poden consultar les bases de dades *Sherpa/Romeo* o *Dulcinea (Revistes espanyoles)*.
- c) Que no n'hi ha una alternativa més adequada, com és ara facilitar l'"hiperenllaç" a la informació o al repositori que la conté, de manera que en permeta la descàrrega legal. En aquest sentit, no es consideren enllaços vàlids els que conduïsquen a entorns de descàrregues il·legals.
- d) Que es tenen els permisos oportuns, si es tracta de documentació generada amb motiu de l'activitat docent, de recerca o qualsevol altra pròpia de la Universitat de València, com és ara enregistraments de conferències, actes públics, etc.
- e) Que únicament es publica en un entorn autoritzat i oficial de la Universitat de València.

5.2 La publicació o la compartició de materials es pot fer:

a) Quan la publicació té per destinataris els/les estudiants, aquesta s'ha de fer mitjançant l'àrea de recursos de l'Aula Virtual. La Universitat de València, per garantir la lliure distribució del contingut i en accés obert als membres de la comunitat universitària organitzats en grups d'interès en continguts, com són les i els estudiants d'una assignatura, disposa d'una plataforma pròpia segura, l'Aula Virtual, a través de la qual s'articula la publicació de continguts en l'àmbit docent a la Universitat de València. La utilització d'altres plataformes de distribució i intercanvi de continguts externes a la Universitat no ofereix garanties en termes de protecció a la propietat intel·lectual dels continguts i el seu ús en servidors, i és responsabilitat de les i els usuaris l'ocupació d'aquestes plataformes en núvol. El seu ús genera responsabilitat individual.

b) Quan té per objecte el desenvolupament de tasques de recerca, únicament s'han d'utilitzar espais de comunitat virtual o aquells habilitats per al grup de recerca en "[disco.uv.es](#)". A través d'aquests sistemes la Universitat de València garanteix un entorn segur per a la publicació, distribució i intercanvi de continguts en el marc de l'activitat investigadora de la comunitat universitària. La utilització d'altres plataformes de distribució i intercanvi de continguts externes a la Universitat no ofereix garanties en termes de protecció a la propietat intel·lectual dels continguts i el seu ús en servidors, i és responsabilitat de les i els usuaris l'ocupació d'aquestes plataformes en núvol. El seu ús genera responsabilitat individual.

6. Resolució de dubtes

En cas que hi haja dubtes sobre les condicions de l'ús dels materials subscrits o adquirits per la Universitat de València i sobre el contingut d'aquesta circular, o quan es desitge sol·licitar una llicència concreta, es pot acudir al Servei de Biblioteques i Documentació mitjançant l'aplicació "[La biblioteca respon](#)".

7. Aula Virtual

La difusió de documents a través de l'Aula Virtual per part del professorat ha de complir íntegrament el contingut d'aquest protocol. En particular, abans de posar a la disposició dels i les estudiants qualsevol material, el professorat ha de tenir en compte el següent:

- a) El professorat és responsable de garantir el compliment de la Llei de propietat intel·lectual respecte dels materials que s'incorporen a l'Aula Virtual.
- b) Els materials, com ara articles de revistes científiques, capítols de llibre, gràfics, vídeos, fotografies, etc., estan subjectes a la legislació sobre propietat intel·lectual. El seu ús obliga a la Universitat de València a complir la norma i a abonar, si escau, els drets corresponents. Aquests drets també afecten la reproducció íntegra d'articles de premsa (en particular, les anomenades pràctiques de *press-clipping*).
- c) Abans de difondre un treball propi, publicat per una editorial, el professorat ha de comprovar la política d'aquesta sobre el tema. En aquest sentit, es poden consultar les bases de dades *Sherpa/Romeo* o *Dulcinea* (revistes espanyoles).
- d) Quan els materials que es vol difondre són de lliure accés, es recomana que es compartisca amb els i les estudiants un enllaç directe o la verificació de les condicions d'ús del material. Per fer-ho, se'n pot obtenir més informació accedint a «Ús correcte de materials didàctics a l'aula virtual»:
<http://www.uv.es/uvweb/servei-biblioteques-documentacio/ca/recursos/us-responsable-recursos/us-correcte-recursos-1285888731824.html>
- e) Quan el material que es vol utilitzar (llibres i revistes electròniques) ha estat subscrit per la Universitat de València s'ha de compartir amb els i les estudiants a través d'un enllaç directe a aquest.

El professorat és qui administra la seua comunitat d'Aula Virtual, i té la capacitat per donar-hi accés a terceres persones que no siguen estrictament estudiants del seu grup o assignatura. El professorat és, per tant, responsables d'aquest tipus d'accessos. En aquest sentit, es prohibeix expressament donar d'alta a l'Aula Virtual persones o entitats quan aquestes no tinguen fins docents i, especialment, quan l'accés es faça amb ànim de lucre.

8. Verificació del compliment normatiu: auditories

La Universitat de València audita amb regularitat l'estat de compliment de la legislació de propietat intel·lectual en els entorns de la seua responsabilitat, de conformitat amb les exigències imposades pel nou marc normatiu i el seu desenvolupament jurisprudencial.

Aquestes auditories es realitzen, principalment, a efectes estadístics, i no han de suposar cap fiscalització de l'activitat del personal docent i investigador. En el cas que es detecten infraccions als drets de propietat intel·lectual de les quals es puguem derivar sancions, s'ha de comunicar aquesta circumstància a les i els responsables i instar la retirada de tals materials.